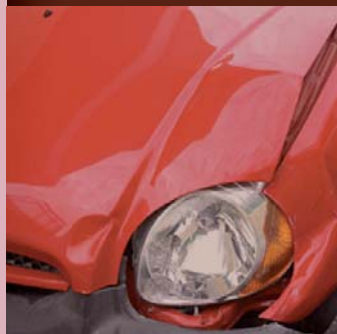

Časopis
slovenského
poistovníctva

Poistné rozhlády

Solvency II a ochrana spotrebiteľa

Konferencie Slovenskej asociácie poisťovní **SLASPO fórum** k aktuálnym otázkam slovenského a európskeho poisťovníctva sa stávajú tradíciou. Tohtoročná bola už štvrtou a záujem o účasť na nej dosiaľ najväčší. Témami bola Solvency II a ochrana spotrebiteľa.

SLASPO
fórum 11

Najväčšiu diskusiu vyvolalo vystúpenie riaditeľa Slovenskej kancelárie poisťovateľov JUDr. Imricha Feketeho, CSc. Čelné sklá – ochrana spotrebiteľa alebo poisťovacie podvody?

Konferenciu otvorila generálna riaditeľka Slovenskej asociácie poisťovní JUDr. Jozefína Žáková. Vystúpila k stavu slovenského poistného trhu na konci roka 2011 a uviedla blok tém k ochrane spotrebiteľa.

Jedným z bodov programu bol krst knihy Imricha Feketeho Komentár k Občianskemu zákonníku. Jozefína Žáková ju krstila črepami z automobilového skla. Asistujú pracovníci sekretariátu SLASPO Lucia Baková a Milan Daráš.

Pohľady ministerstva financií na vývoj regulácie poistenia a transpozíciu Solvency II predstavil JUDr. Dušan Katonák.

Mgr. Júlia Čillíková z Národnej banky Slovenska hovorila o úlohe dohľadových inštitúcií v leveli II a leveli III dohľadového procesu. Priblížila zhodné a odlišné postoje dohľadu a regulátora pri transpozícii Solvency II.

O skúsenostiach s mimosúdnyim riešením sporov v Slovenskej bankovej asociácii informoval Mgr. Vladimír Hrtko, PhD.

Konferencia bola po prvý raz v priestoroch Kongresového centra Technopolu. Podľa dotazníkového prieskumu účastníkom zmena vyhovovala.

	Obsah Contents	Editoriál
 Poistné rozhľady 5/ 2011 EV 2935/09 <i>Vydáva</i> Slovenská asociácia poisťovní ako odborný dvojmesačník slovenského poisťovníctva <i>Vedúci redaktor</i> Ing. Ivan Podstupka <i>Členovia redakčnej rady</i> JUDr. Jozefína Žáková (predsedníčka) Ing. Vladimír Bakeš Mgr. Júlia Čillíková JUDr. Imrich Fekete, CSc. JUDr. Dušan Katonák Prof. Ing. Anna Majtánová, PhD. Mgr. Lucia Muthová, PhD. Cena ročného predplatného (šesť čísiel) je 9,00 € / 271,50 Sk do zahraničia 24,- € alebo 792,- Sk. Jednotlivé číslo 1,53 € / 46,- Sk <i>Adresa</i> Slovenská asociácia poisťovní Drieňová 34 P. O. Box 51 820 09 Bratislava 29 <i>Telefón</i> 02 / 4342 9985 <i>fax</i> 02 / 4342 9984 <i>e-mail</i> ivan.podstupka@slaspo.sk www.slaspo.sk <i>Typografia, prepress</i> Maťo+Karol Rosmány MONADA atelier s. r. o. <i>Tlač</i> NEUMAHR tlačiareň, s. r. o. Bratislava	02 Rozhovor <i>Interview</i> Antidiskriminácia ohrozuje poisťovníctvo. <i>Hovoríme s prezidentom Slovenskej asociácie poisťovní Ing. Marekom Jankovičom</i> Anti-discrimination Threatens Insurance Industry <i>Interview with Marek Jankovič, President of the Slovak Insurance Association</i> 05 Stanoviská <i>Positions</i> Stanovisko SLASPO k vplyvu antidiskriminačnej agendy Európskej únie na poisťovací priemysel <i>SLASPO's Position on EU's Anti-discrimination Agenda and its Impact on Insurance Industry</i> 06 Vzdelávanie <i>Education</i> Intenzívne vzdelávanie sprostredkovateľov a poradcov <i>Intensive Trainings for Mediators and Advisors</i> 08 Kriminalita <i>Criminality</i> Výskyt poistných manipulácií. <i>The Incidence of Insurance Claim Handling</i> Profil typického páchatela hospodárskej kriminality <i>The Character Profile of Typical Perpetrator of Economic Crime</i> 11 Financie <i>Finance</i> Európsky trh dlhopisov <i>European Bond Market</i> 14 Poisťovníctvo vo svete <i>Insurance in the World</i> Koniec bankového tajomstva? <i>The End of Bank Secrecy?</i> Nemecká investícia do vietnamského poisťovníctva <i>Germany Promotes Investment in Vietnam's Insurance Industry</i> Objektívnejší audit <i>A More Objective Audit</i> 16 Resumé v angličtine <i>English Résumé</i>	 Áno, bola som pri tom! Áno, bola som pri tom! Každý z mojich kolegov už úvodník písal, toto číslo zostalo na mňa. Premýšľala som, čo Vám napísať a keďže je tento rok posledný, dovoľm si tu bilancovať rok vzdelávania a odborných skúšok finančných sprostredkovateľov. Áno, bola som pri tom od začiatku. Môže to znieť ako výkrik zúfalstva alebo radosť z vykonanej práce. Možno pred dvoma mesiacmi som to viac brala ako výkrik zúfalstva, pretože uplynulý rok bol skutočne veľmi náročný. SLASPO rozbehla osobitné finančné vzdelávanie, vydala publikáciu a získala poverenie na vykonávanie odborných skúšok pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti. Pred rokom kolegovia vytvorili texty. Vtedy sme ešte ani neuvažovali o tom, že by sme ich dali do e-learningu a mohli by sa tak masovo študovať (v rámci memoranda sme si príslušné časti i vymenili so Slovenskou bankovou asociáciou, Asociáciou finančných sprostredkovateľov v poisťovníctve a Asociáciou obchodníkov s cennými papiermi). Predchádzalo tomu zložité „nalievanie“ textov do e-learningu, ktoré sme robili asi dva mesiace. Po spustení systému sme ho veľmi zložito a prácne vyhodnocovali. Komplikácie nás neobišli ani pri odborných skúškach. Práca s ľuďmi je vo všeobecnosti veľmi náročná a keď vám za pár mesiacov prejde cez ruky niekoľko tisícok ľudí, začnete strácať prehľad. Ľudia si vymýšľali tie najbizarnejšie problémy, prečo nemohli prísť na skúšku, resp. prečo sa nenaučili. Ak sme im naši ťaháky, museli sa s nami rozlúčiť a dostali šancu prísť na nový termín. Neboli len takí, ktorí to brali na ľahkú váhu – jeden prihlásený prišiel prakticky z nemocnice a komisia ho vyskúšala v sanitke. Snažili sme sa vždy pomôcť a vyjsť v ústrety všetkým ľuďom, usilovali sme sa plniť svoje povinnosti na 100 percent. Bohužiaľ tie si neplnili voči nám niektorí sprostredkovatelia, resp. subjekty – museli sme ich niekoľkokrát vyzývať, aby uhradili poplatky za skúšky. Napriek všetkej drine a problémom, s ktorými som sa stretávala v priebehu celého roka, „áno, bola som pri tom“ a som vďačná za túto príležitosť. <i>Ing. Lucia Baková, MB manažérka SLASPO pre vzdelávanie</i>

Antidiskriminácia ohrozuje poisťovníctvo

*Hovoríme s prezidentom Slovenskej asociácie poisťovní
Ing. Marekom Jankovičom*

V prezídiu i na zhromaždeniach sa stretáte s predstaviteľmi konkurenčných poisťovní. Je možné nájsť spoločnú reč?

Určite áno. Aj keď sú súčasťou prezídia a zhromaždení predstavitelia konkurenčných poisťovní, zo širšieho pohľadu máme podobné záujmy. Naším spoločným cieľom je stabilný, rentabilný a konkurenčný poisťný trh, ktorý bude pre našich klientov dôveryhodný. Niekedy je, samozrejme, hľadanie spoločných východísk ťažšie, ale vždy sa snažíme dospieť k prijateľným záverom, ktoré vyhovujú všetkým.

Má Slovenská asociácia poisťovní dostatočný kontakt so zákonodarcami a výkonnou mocou? Akým spôsobom vplýva na tvorbu legislatívy?

Prvoradým cieľom asociácie je presadzovať záujmy jej členov – teda takmer celého poisťného trhu – vo vzťahu k zákonodarcom i výkonnej moci. Legislatívne návrhy dostávame na pripomienkovanie. Veľmi často sa však k zámerom dostávame oveľa skôr, lebo ministerstvá a Národná banka Slovenska nás prizývajú na konzultácie už keď sa zámer rodí. V diskusiách sa snažíme presvedčať zákonodarcov a predstaviteľov ministerstiev, čo poisťnému trhu prospieva. Zjednodušene možno povedať, že čo prospieva poisťnému trhu, prospieva najmä našim klientom, za ktorých takto nepriamo lobujeme.

Darí sa vám to?

So striedavými úspechmi. Zákonodarcov sa nepodarilo presvedčiť, že zrušenie daňovej úľavy je v protiklade s európskymi snáženiami tmiť účinky starnutia populácie súkromnými aktivitami s podporou štátu. Po katastrofálnych povodniach vzniklo niekoľko iniciatív, aby poisťovne prispievali do fondov na odstraňovanie škôd. Podarilo sa nám zodpovedných presvedčiť, že je absurdné, aby tí, ktorí svoj majetok poisťujú, vlastne prispievali tým občanom, ktorí majetok nepoisťujú. S ministerstvom školstva spolupracujeme pri príprave projektov na zvyšovanie finančnej gramotnosti, s ministerstvom vnútra na prevencii kriminality. Pracujeme s novinármi – informujeme ich o aktuálnych problémoch na finančnom trhu, o zamýšľanej legislatíve, o daniach na európskej úrovni. Všetky dôležité témy sa vďaka asociácii objavujú aj v mienkotvorných médiách, na vyššej odbornej úrovni a na väčšom priestore zasa v našom časopise Poistné rozhľady, ktorý je určený pre odbornú verejnosť.

SLASPO je členskou asociáciou európskej federácie národných asociácií poisťovní

a zaistovní CEA. Na európske inštitúcie smeruje niekoľko zámerov, ktoré môžu poškodiť budúcnosť poisťovníctva – antidiskriminácia, kapitálová primeranosť ako v bankách, dohľad, garančné schémy a ďalšie. Prispieva SLASPO k presadzovaniu záujmov poisťovníctva svojimi argumentmi?

SLASPO sleduje vývoj v európskom poisťovníctve, v odborných sekciách a pracovných skupinách pripomienkujeme návrhy zmien ako každý riadny člen CEA. Antidiskriminácia v ponímaní, ako sa posudzuje v Európskej komisii, priamo ohrozuje podstatu európskeho poisťovníctva. Zasiahne ho, že podľa rozhodnutia Európskeho súdneho dvora z marca tohto roka sa od decembra 2012 pohľad nebude smieť brať ako faktor pri stanovovaní poisťného. Ešte väčšie dôsledky by mal zákaz zohľadňovať vek a zdravotné postihnutie, ktorý je na obzore. Znamenalo by to, že mladý a zdravý človek by pri životnom poistení platil také isté poisťné ako starý a chorý, rovnaké by bolo i poisťné plnenie. Dôsledky na trhu si možno ľahko predstaviť.

Osobitnou kapitolou sú Solvency II a nová architektúra dohľadu. Aký je váš názor na implementáciu smernice podľa zámerov európskeho orgánu dohľadu EIOPA a Európskej komisie? Nebude znamenať ohrozenie poisťovacieho biznisu v Európe?

V poslednom roku – dvoch sa toho na európskej úrovni odohralo veľa. Zmenila sa architektúra

dohľadu nad finančnými trhmi, teda aj nad poisťovníctvom, a nie všetko je výhodné pre malé krajiny. Pripravuje sa implementácia smernice Solvency II. Nemáme námietky voči princípom Solvency II, naopak, vítame rozhodnutie zdokonaľiť pravidlá vedúce k vyššej kvalite finančných služieb. Ale nemôžeme súhlasiť, aby sa na kapitálovú primeranosť a ponímanie rizika v poisťovniach uplatňovali tie isté kritériá ako v bankách. Veď podstata biznisu tu je úplne iná, riziko je pri poisťovaní základným faktorom, v banke nie. CEA je priamo pri tvorbe zámerov, analyzuje dopady a s menším či väčším úspechom zábery ovplyvňuje.

Máte predstavu, ako by sa dala zvyšovať finančná, konkrétne, poistná gramotnosť občanov?

Aktívne sme sa zúčastnili na tvorbe dôležitého zákona o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve, ktorým sa zaviedol systém vzdelávania a odborné skúšky sprostredkovateľov. Osobitné finančné vzdelávanie sa zatiaľ využíva ako príprava na skúšky finančných sprostredkovateľov, ale pripravujeme aj modul e-learningu, ktorý bude prístupný verejnosti a prispeje k zvyšovaniu finančnej gramotnosti občanov.

Na ktoré poslania SLASPO budete klásť dôraz v nasledujúcich rokoch?

Budeme sa podieľať na tvorbe legislatívy súvisiacej so Solvency II, ktorá významne ovplyvní poisťovníctvo. Nechceme chýbať pri príprave zákona o poistnej zmluve. Naďalej budeme presadzovať myšlienky poisťovníctva vo vzťahu k parlamentu a vláde. Dôležité je posilňovanie dobrého mena poisťovníctva vo verejnosti, najmä formovanie povedomia o jeho mieste pri ochrane života, zdravia a majetku a o jeho úlohe ako významného investora.

Slovenský trh mierne stagnuje. Čo je na príčine?

Príčiny miernej stagnácie by som rozdelil na celospoločenské a na tie, ktoré sú špecifické pre náš segment. Hlavnou celospoločenskou príčinou je, samozrejme, finančná kríza. Ľudia dnes viac rozmýšľajú nad tým, ako naložia so svojimi finančnými prostriedkami. Medzi príčiny špecifické pre náš poistný trh by som zaradil situáciu v povinnom zmluvnom poistení. Silná konkurencia spôsobuje, že napriek rastu počtu poistených vozidiel celkové poistné nestúpa a neustále klesá priemerné poistné.

Má trh potenciál rastu? V ktorých segmentoch?

Kapacity na rast tu, samozrejme, sú, záleží len na jednotlivých poisťovniach, ako sa ich chopia. V neživotnom poistení je to napríklad poistenie podnikateľov či poistenie privátneho majetku. Najmä by som chcel vyzdvihnúť majetkové poistenie, ktoré, ako sme videli pri minuloročných povodniach, klienti často nedoceňujú a asi polovica domov a bytov nie je poistená vôbec. K tomu sa viaže aj problém podpoistenia majetku, keď klient nie je dostatočne chránený napriek existujúcemu poisteniu, a to buď pre výber rizík alebo nízku poistnú sumu. Čo sa týka životného poistenia, na Slovensku stále rastie, no v porovnaní s vyspelými trhmi je zjavné, že priestor na rast je ešte väčší. To je však viazané aj na celkovú životnú úroveň obyvateľov, kde vyspelé krajiny ešte vždy len dobiehame.

V porovnaní s vyspelými trhmi sú na slovenskom niektoré anomálie – absencia daňového zvýhodnenia životného poistenia či osempercentný odvod ministerstvu vnútra z objemu poistného za povinné zmluvné poistenie zodpovednosti z prevádzky motorových vozidiel. Je vôbec výhľad, že sa tieto podmienky zmenia?

To závisí najmä od našich zákonodarcov. V Slovenskej asociácii poisťovní sa určite snažíme o zmeny tých pravidiel, ktoré poisťnému trhu škodia. A tak to bude aj v budúcnosti.

Vyhovuje poisťovníam súčasné legislatívne prostredie?

Nie všetky navrhované zmeny sú na prospech klientov, vtedy k nim jasne vyjadrujeme náš odmietavý postoj, ktorý vždy podložíme argumentmi. Posledným príkladom je návrh zmeny v zákone o povinnom zmluvnom poistení.

Vzťah poisťovňa – sprostredkovateľ poznáte z oboch strán. Je tento vzťah zdravý? Ako by sa mal vyvíjať?

Vzťah medzi poisťovňou a sprostredkovateľom je vždy taký, akí sú jeho aktéri. Na oboch stranách by mala byť zreteľná snaha byť stabilným a čestným partnerom a spoločnou prioritou by mala byť dlhodobá spokojnosť a dôvera klientov. Ak je navyše tento vzťah upravený obojstranne výhodnými podmienkami, ktoré sa dodržia, považujem ho za zdravý.

Ste i podpredsedom správnej rady Slovenskej kancelárie poisťovní. Čo s vodičmi, ktorí nemajú uzavreté či neplatia PZP? Ich počet sa odhaduje na 150-tisíc. Dá sa s tým niečo robiť?

V tejto oblasti musia byť činné najmä štátne orgány. Právna úprava je vágna, navyše obvodné úrady pokutujú vo veľkom rozpätí sadzieb. Navyše, pokuty nejdú Slovenskej kancelárii poisťovateľov, ale do štátneho rozpočtu. Na tento stav doplácajú poistení i poisťovne. Ak by fungoval systém represie, najmä postihy, ktorým budú čeliť nezodpovední vodiči, získali by všetci, teda aj štát. Nie je predsa spravodlivé, aby ostatní vodiči, ktorí si plnia svoje povinnosti, doplácali na tých, ktorí nemajú uzavreté PZP alebo neplatia poisťné. Ročne spôsobia škody asi za päť miliónov eur. Slovenská kancelária poisťovateľov navrhovala legislatívne riešenie na postih týchto vodičov, zatiaľ nebol akceptovaný. Pritom väčší objem poisťného by zvýšil odvod ministerstvu vnútra na záchrannú techniku i výnos dane z príjmu poisťovní. Podobný systém už niekoľko rokov funguje v Českej republike, prispel k dramatickému poklesu počtu nepoistených vodičov.

Kedy sa dostanú na nulu tzv. staré škody z predchádzajúceho systému povinného zákonného poistenia zodpovednosti za prevádzku motorových vozidiel?

Pomaly sa znižujú, ale kým budú na nule, potrvá

Ing. Marek Jankovič

Vyštudoval odbor technická kybernetika na Elektrotechnickej fakulte Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. V poisťovníctve pracuje už od roku 1991. Bol členom predstavenstva viacerých slovenských poisťovacích spoločností - Slovenská poisťovňa, a. s., Poisťovňa AIG Slovakia, a. s., a Allianz-Slovenská poisťovňa, a. s. Pôsobil aj ako člen dozornej rady Istrobanky a neskôr Burzy cenných papierov Bratislava. V rokoch 2002 - 2004 bol prezidentom Slovenskej asociácie poisťovní. Do tejto funkcie bol opäť vymenovaný v roku 2010. V roku 2010 sa stal prezidentom a predsedom predstavenstva Allianz-Slovenskej poisťovne, a. s. Cenné skúsenosti získal počas pracovných pobytov v Nemecku, Švajčiarsku, USA a Veľkej Británii. Pracoval vo finančných sektoroch Rumunska a Ukrajiny.

niekoľko desaťročí. Z poistenia sa totiž vyplácajú odškodnenia vo forme doživotných rent.

Poskytovatelia PZP sa sťažujú na jeho stratovosť, silná konkurencia nových, ale i starých hráčov stláča poisťné dokonca i pod náklady. Aké je východisko? Vynára sa otázka, prečo sa poisťovne tlačia do PZP, keď je dlhodobé ekonomicky nevýhodné?

Na tento problém sa žiada nazerať z dlhohodej perspektívy. Nie je predsa možné dlhodobé dotovať stratový biznis len za cenu vyššieho trhového podielu. Náklady v tomto segmente sú niekedy skutočne vyššie ako poisťné. Preto si myslím, že v dlhšom časovom horizonte budú musieť aktéri na poisťnom trhu na tento fakt reagovať. Východiskom je teda akási samoregulácia trhu. Čo sa týka ich motivácie, ide predovšetkým o možnosť ponúknuť klientom PZP aj svoje ostatné produkty.

Čo hovoríte na návrh ministerstva financií každému klientovi PZP oznamovať výšku poisťného? Pomôže to poisťnému trhu, alebo to bude zbytočný úkon?

Predložený návrh povedie k zvýšenej migrácii klientov medzi poisťovňami a efektom bude zvýšenie počtu nepoistených motorových vozidiel. Už v súčasnosti pritom máme najvyšší podiel nepoistených vozidiel v regióne. Okrem toho sa tým snaha o zavedenie systému bonus/malus nadobro pochova. Slovensko je jediným štátom v regióne, kde tento systém nefunguje. Ak má totiž poisťovňa poslať desať týždňov dopredu písomnú informáciu o cene poistenia na budúci rok, musí mať túto informáciu spracovanú už dvanásť týždňov vopred. Týka sa to najmä poisťovní, ktoré majú v stave 600 až 700 tisíc poisťníkov. Výsledkom je, že ak klient tri mesiace pred koncom poisťného obdobia spôsobí škodu alebo niekoľko škôd, po oznámení novej ceny nemožno zohľadniť jeho škodovosť vo výške už oznámeného poisťného.

Ivan Podstupka

Snímky (ip)

Stanovisko SLASPO k vplyvu antidiskriminačnej agendy Európskej únie na poisťovací priemysel

Relevantná antidiskriminačná legislatíva EÚ

- smernica 2004/113/EC o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovarom a službám a k ich poskytovaní tzv. Gender,
- návrh Smernice EP o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženstvo či vierovyznanie, telesné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu.

Podporujeme zákaz diskriminácie ako princíp

SLASPO chápe a podporuje európske aktivity v oblasti uplatňovania rovnakého prístupu k tovarom a službám pre jednotlivé osoby bez ohľadu na ich pohlavie, vek, zdravotný stav, telesné postihnutie, náboženstvo, vierovyznanie či sexuálnu orientáciu. Je nesporné, že zákaz akejkoľvek diskriminácie ako princíp fungovania spoločnosti má svoje nespochybniteľné opodstatnenie.

Oceňovanie rizika na účely poistenia nie je diskriminácia

Hlavným poslaním súkromného (komerčného) poisťovníctva je poskytnúť jednotlivcom možnosť pripojiť sa k povinnému verejnému poisteniu, (resp. sociálnemu zabezpečeniu). Má výlučne povahu doplnkového a dobrovoľného zabezpečenia pre prípad náhodilej poistnej udalosti. Preto sa považuje za významnú súčasť tzv. tretieho, t. j. dobrovoľného piliera. Toto zameranie komerčného poisťovníctva je dané európskou aj domácou reguláciou, ktorá priamo ukladá poisťovním pracovať s rizikami veľmi exaktne, medziiným aj dôkladne oceňovať individuálne riziko konkrétnej osoby (záujemcu o poistenie) pred jeho prevzatím poisťovňou. Preto, ak môže súkromné poistenie kryť iba náhodilú udalosť (t. j. také, pri ktorých nie je istota, či vôbec nastanú, resp. kedy nastanú), tak sa musí riziko oceňovať prostredníctvom všetkých dostupných faktorov. V prípade životného poistenia sú faktory ako pohlavie, vek a zdravotný stav resp. telesné postihnutie absolútne kľúčové. Ich ocenenie je podkladom pre určenie výšky poistného na základe poistnomatematických metód, ako to ustanovuje zákon o poisťovníctve. Tento ukladá poisťovním aj povinnosť stanoviť poistné tak, aby výška poistného zabezpečovala trvalú splniteľnosť všetkých záväzkov. Rovnaké riziko a k nemu prislúchajúca výška poistného je potom kľúčom k zadeleniu poistených do homogénnych rizikových skupín (t. j. skupín s približne rovnakým rizikom).

Dosah na spotrebiteľov - hrozba diskriminácie väčšiny z nich

Nerozdelenie či nesprávne rozdelenie poistených do homogénnych skupín by malo za následok antiselekcii (niektorí poistení by sa zaradili do skupiny, ktorej skutočné riziko je vyššie než danej skupine priradila poisťovňa). Dôsledkom antiselekcii je nutnosť zvýšiť poistné všetkým, resp. zmeniť rozdelenie do rizikových skupín. Pre niektoré riziká (napr. riziko úmrtia, dlhovekosti, invalidity) sú na základe štatistických pozorovaní kľúčovými faktormi, slúžiacimi na rozdelenie do homogénnych skupín, najmä pohlavie, vek a zdravotný stav. Preto akýkoľvek zákaz ich používaťv poisťovníctve by prakticky spôsobil diskrimináciu „mladých a zdravých“. Tú však potenciálni záujemcovia o poistenie nebudú ochotní znášať a preto nebudú mať o poistenie záujem. Naopak, záujem o poistenie by mali iba najrizikovejší klienti, ktorým by však muselo byť určené veľmi vysoké poistné.

Dosah na poisťovníctvo – zánik klasického životného poistenia

Zákaz používania veku a telesného postihnutia ako rizikových faktorov by znamenal nemožnosť objektívne vyjadriť mieru rizika jednotlivých rizikových skupín poistených, keďže žiadne ďalšie alternatívne faktory by už neboli k dispozícii, alebo ich použitie by nebolo adekvátne. Väčšina produktov poistenia osôb sa stratí z trhu. V lepšom prípade budú tieto produkty síce v ponuke, ale budú drahé a nebudú odrážať realitu, resp. skutočné riziká poistených osôb. Vzhľadom na to, že poistenie je dobrovoľné, ľudia o neho nebudú mať záujem. Poisťovne sa budú musieť

preorientovať na také poistenia, pri ktorých vek, telesné postihnutie ani pohlavie nehrajú rolu. Takými poisteniami sú najmä investičné poistenia, v ktorých investičné riziko znáša klient. O klasické životné poistenia na dožitie a úmrtie, ktorých hlavným účelom je zabezpečenie sa pre prípad staroby alebo predčasného úmrtia, prestanú mať ľudia záujem a poistenie ako súčasť tretieho piliera prestane existovať.

Vplyv rozhodnutia ESD v prípade Test-Achats na poisťovníctvo

Zákaz použitia pohlavia ako rizikového faktora na základe rozhodnutia Európskeho súdneho dvora v tzv. kauze Test-Achats sa stane realitou v decembri 2012. Poisťovne budú musieť prestať používať pohlavie ako jeden z faktorov na rozdelenie poistených do rizikových skupín a budú nútené hľadať alternatívne faktory. Relevantnými alternatívnymi faktormi však v poistení osôb môžu byť najmä zdravotný stav a vek záujemcu o poistenie. Preto by odporovalo zdravému rozumu, ak by sa na základe pripravovanej smernice aj tieto faktory považovali za diskrimináciu. Samotné rozhodnutie ECJ, ktoré bolo komunikované ako víťazstvo spotrebiteľov, pritom zasiahne obidve pohlavia negatívne, a to v každom relevantnom poistnom produkte inak. Dôchodkové poistenie bude oproti súčasnému stavu drahšie pre mužov, poistenie pre prípad smrti bude drahšie, naopak, pre ženy, rovnako ako havarijné poistenie. Aplikácia rozsudku ovplyvní aj pripoistenia, ktoré môžu byť uzatvorené k jednotlivým produktom životného poistenia. Poisťovne sa budú musieť zaoberať aj novým rizikom – a to rizikom vyplývajúcim z množstva žien, resp. mužov v kmeni s ohľadom na ich rozdielne riziko úmrtnosti, dlhovekosti a invalidity. To všetko bude mať, pochopiteľne, vplyv na výšku poistného.

Vzťah regulácie poisťovníctva a antidiskriminačnej regulácie

V súčasnosti pracuje celý poisťovací sektor na transpozícii a implementácii smernice 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solvency II). Základným zmyslom tejto smernice je detailné skúmanie a ohodnocovanie rizika. Považujeme za paradox, že antidiskriminačná legislatíva tieto princípy popiera tým, že postupne odstraňuje jeden kľúčový rizikový faktor za druhým. Nevhodné použitie antidiskriminácie znamená pre poisťovníctvo aj konkurenčnú nevýhodu pre poisťovne z členských štátov EÚ. Dá sa očakávať odliv klientov do poisťovní mimo EÚ, kde diferenciácia sadzieb poistného podľa pohlavia zakázaná nie je. EÚ sa v oblasti poistenia stane voči ostatnému svetu menej konkurencieschopnou.

Intenzívne vzdelávanie sprostredkovateľov a poradcov SLASPO vyšlo v ústrety a skúšalo po celom Slovensku

Posledný rok rezonovalo medzi sprostredkovateľmi na finančnom trhu osobitné finančné vzdelávanie a odborné skúšky. Slovenská asociácia poisťovní prispela veľkou mierou k zabezpečeniu vzdelávania prevažne sprostredkovateľov členských poisťovní, ale aj mnohých maklérskech spoločností.

Mnoho ľudí si stále zamieňa resp. stotožňuje vzdelávanie a skúšky. V princípe slúži osobitné finančné vzdelávanie na získavanie vedomostí, ktoré si potom finanční agenti otestujú na odborných skúškach – ak im to prikazuje legislatíva. Legislatíva rozlišuje niekoľko kategórií finančných agentov a stupňov odbornej spôsobilosti. Okrem základného stupňa odbornej spôsobilosti všetci musia splniť požiadavku odbornej skúšky. Pri osobitnom finančnom vzdelávaní legislatíva umožňuje vzdelávať dištančne. Odbornú skúšku možno vykonať len prezenčnou formou, a to písomne alebo elektronicky. Tu si ľudia zasa zamieňali elektronickú a dištančnú formu, pretože vzdelávanie sme vykonávali len dištančne a elektronicky prostredníctvom *e-learningového* systému.

Osobitné finančné vzdelávanie sme zabezpečili prenajatým systémom odovzdaným do používania 1. novembra 2010. Systém je nastavený tak, že v sektore poistenia alebo zaistenia a vo všeobecnej časti sme za každou kapitolou vytvorili testy ku konkrétnej preštudovanej téme (z otázok na skúšky pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti). Rozdiel medzi „ostrými“ odbornými skúškami a testami v osobitnom finančnom vzdelávaní bol v tom, že test mohli frekvenciou viackrát opakovať. Za prvé dva mesiace od spustenia systému sme vydali 4 104 potvrdení o absolvovaní OFV prevažne na základnom stupni, ktorý nie je potrebné ukončiť odbornou skúškou. (Podľa zákona 186/2009 Z. z. do 31. decembra 2010 bolo potrebné splniť požiadavky na vzdelanie u viazaných finančných agentov a ich zamestnancov, podriadených finančných agentov a zamestnancov.) Stredný stupeň tvoril len jedno percento z vydaných potvrdení o absolvovaní OFV (to boli všetci, ktorí absolvovali odborné skúšky cez SLASPO a prejavili záujem o bezplatné štúdium). V začiatkoch sme ľudí veľmi práce učili zaobchádzať so systémom a vysvetľovali im výhody vzdelávania z pohody domova. Prvé dva mesiace sme slúžili ako call centrum prakticky 24 hodín denne, okrem plnenia zákonom stanovených požiadaviek sme ľudí učili aj počítačovej gramotnosti. Postupne si ľudia na systém zvykali a využívali ho aj ako sociálnu sieť, chatovali medzi sebou a nechávali si odkazy na nástenke, pýtali sa na rôzne odborné problémy atď. Systém resp. vzdelávanie prostredníctvom e-learningu sa časom pre nich stalo samozrejmosťou. Svedčí o tom aj dotazník, ktorý vytvorila študentka UMB v Banskej

Bystrici ako podklad svojej bakalárskej práce. Najväčšiu výhodu videli študujúci v tom, že môžu študovať kdekoľvek a k študijnému materiálu sa kedykoľvek môžu vrátiť. Pre niektorých ľudí bola nevýhodou zložitý systém. V roku 2010 sme mali v e-learningu pre základný a stredný stupeň odbornej spôsobilosti okrem spomínaného sektoru Poistenie alebo zaistenie aj ďalšie tri sektory:

- B – Kapitálový trh,
- D – Prijímanie vkladov,
- E – Poskytovanie úverov.

V e-learningu sú nazvané moduly, lebo jednotlivé sektory zahŕňajú aj všeobecnú časť (v e-learningu je to modul G).

V roku 2011 sme pokračovali vo vzdelávaní prostredníctvom e-learningu, ktorý si ľudia osvojili a začali ho viac využívať - aj ako prípravu pred skúškami.

Do e-learningu sme doplnili posledný sektor C – Doplnkové dôchodkové sporenie. Do 31. októbra bolo vydaných 2 332 potvrdení na základnom aj strednom stupni vo všetkých piatich sektoroch. Tento rok bol pomer medzi vydanými potvrdeniami o absolvovaní OFV na základnom a strednom stupni 61:39. Mali sme požiadavku na preškolenie na vyšší stupeň, od polovice októbra je v e-learningovom systéme k dispozícii.

Podiel ľudí, ktorí získali potvrdenie o absolvovaní OFV v sektore poistenia alebo zaistenia, bol 91,35 percenta, v sektore kapitálového trhu 0,86 percenta, v sektore doplnkového dôchodkového systému 0,09 percenta, v sektore prijímania vkladov 2,76 percenta a v sektore poskytovania úverov 4,94 percenta.

Keďže poisťovne, ale aj sprostredkovatelia si už zvykli na taký systém vzdelávania, pristúpili sme k vývoju vlastného systému, ktorý by mal byť odovzdaný do prevádzky v druhom štvrťroku 2012. Systém bude šitý priamo na naše požiadavky, bude viac zautomatizovaný a poisťovne, resp. jednotliví lektori budú mať jednoduchšie a širšie informácie o svojich sprostredkovateľoch. Pre študujúcich bude systém prehľadnejší, jednoduchší a po ukončení stredného stupňa bude možnosť automaticky sa prihlásiť na skúšky (v e-learningu je linka na prihlásenie).

Odborné skúšky

V septembri 2010 sme od guvernéra NBS získali poverenie na vykonávanie odborných skúšok pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti. Prvé dva termíny skúšok boli v decembri 2010. V roku 2011 sme do 30. septembra 2011 vypísali 62 termínov (dva z nich boli zrušené pre nezáujem). Skúšky sa konali v Bratislave, Banskej Bystrici, Košiciach a na požiadanie maklérskech spoločností a niektorých členských poisťovní aj v Žiline, Sučanoch, Martine a Nitre. NBS na našu žiadosť vymenovala tri skúšobné komisie zložené z odborníkov na finančný trh. Dve komisie boli z Bratislavy a skúšali na západnom a strednom Slovensku, jedna komisia bola z Košíc a skúšala v Košiciach.

Odborné skúšky pokračujú aj po 30. septembri 2011 pre novoprijatých sprostredkovateľov. Ďalší termín bol 21. novembra 2011 v Bratislave v priestoroch SLASPO, úspešný bol na 89 %. Na stránke NBS a SLASPO sú naplánované ďalšie termíny do mája 2012 (každý mesiac jeden termín, iba v Bratislave). V prípade potreby sa budú dopĺňať.

*Ing. Lucia Baková, MBA
manažérka pre ekonomiku a vzdelávanie*

Štatistika odborných skúšok

Na skúškach sa zúčastnilo: **2 125 ľudí**

Počet testov: **3 299**

z celkového počtu testov tvorili jednotlivé sektory nasledovné podiely:

- sektor poistenia alebo zaistenia: 21,89 %
- sektor kapitálového trhu: 8,19 %
- sektor doplnkového dôchodkového sporenia: 0,50 %
- sektor prijímania vkladov: 36,92 %
- sektor poskytovania úverov: 32,50 %

Celková úspešnosť na skúškach vo všetkých termínoch: **86,87 %**

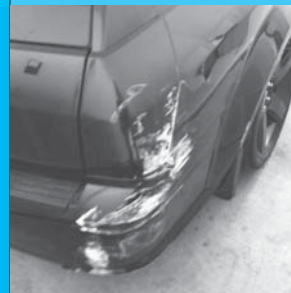
Najväčšia skúška podľa počtu účastníkov: **164** (27. júna 2011 o 11.00 hod. v Banskej Bystrici).

Najnižšia úspešnosť skúšky: **50 %** (24. augusta 2011 o 10.00 hod. v Žiline)

Počet skúšok so 100-percentnou úspešnosťou: **10**

Výskyt poistných manipulácií

Poistovacie podvody individuálne i organizovane

Dohodnutá dopravná nehoda

Je klasickým spôsobom poistovacieho podvodu v odbore poistenia motorových vozidiel. Dve alebo viaceré osoby sa dohodnú na spoločnom poškodení vozidiel. Vo väčšine prípadov to urobia na mieste, ktoré potom uvedú ako miesto dopravnej nehody. Aby zúčastnení mohli „dopravnú nehodu“ lepšie dokázať, zavolajú políciu. Policajtom potom úplne jednoznačne opíšu priebeh dopravnej nehody, aby nedošlo k podrobnému zaistovaniu stôp. V iných prípadoch, na rozdiel od tohto typu konania, k zrážke vozidiel nedôjde na mieste dopravnej nehody, ale inde – na mieste, kde účastníkov „nehody“ nikto nevyruší. Vtedy políciu na miesto nehody nevolajú.

Pri dohodnutej dopravnej nehode si ľahko možno predstaviť, že charakter deformácií a stôp na vozidlách bol zapríčinený výhradne v súvislosti s predmetnou kolíziou. Nie sú tam staré alebo, naopak, neskôr vzniknuté poškodenia. Technická analýza škôd vedie v týchto prípadoch k výsledku, že je daná kompatibilita, teda že vzniknuté poškodenia do seba vzájomne zapadajú. Ak ide skutočne o dohodnutú dopravnú nehodu, môže nás pri existencii do seba zapadajúcich poškodení a stôp viesť ďalej len preverenie hodnovernosti – plauzability. Týmto postupom možno napríklad overiť, či boli vozidlá pred kolíziou v pohybe, alebo či nebol príliš dlhý časový interval, kedy vodiči reagovali a nepokúsili sa nehode zabrániť. Pri zámerne vyvolaných bodových kolíziách s parkujúcimi vozidlami je dôležitý aj uhol nárazu, lebo pri letmom kontakte počas jazdy v prúde dopravných prostriedkov možno vysvetliť a prijať len malé kolízne uhly.

Najnovší vývoj pri tomto type ukazuje, že škodovú udalosť si možno objednať ako službu. Vo veľkomestách nie je problém nájsť osoby, ktoré za drobnú odmenu ukradnú nejaké osobné auto a nabúrajú ním do parkujúceho. Zloděja potom nie je možné nájsť a hmotná škoda zistená na narazenom zaparkovanom vozidle sa po predložení znaleckého posudku problémov hradí z poistenia zákonnej zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla. Tento postup sa označuje ako berlínsky model. Existujú tiež tzv. nehodoví makléři, ktorí sa zaoberajú sprostredkovaním takýchto „dopravných nehôd“ a dostávajú za to odmenu.

Títo makléři ponúkajú aj „realizáciu“ objednanej dopravnej nehody prenájatým vozidlom. Osoba, ktorá býva vo vzdialenom meste, si najme vozidlo z požičkovne a jej úlohou je spôsobiť s týmto vozidlom dopravnú nehodu. Tu už nemožno nájsť žiadne spojenie medzi osobou, ktorá škodu spôsobila a poškodeným.

Pri dohodnutých dopravných nehodách treba spravidla vychádzať z toho, že na vozidlách sa navyše vyskytujú aj škody, ktoré s danou udalosťou nesúvisia.

Môže ísť o skoršie poškodenie (neopravené škody z udalostí pred vznikom predmetnej dopravnej nehody, preliačenie, poškriabanie) alebo o vedomé dodatočne spôsobené škody, ktoré majú za cieľ rozšíriť celkový rozsah vzniknutých škôd. Poškodenia, ktoré s danou dopravnou nehodou nesúvisia, možno však dobre identifikovať a vymedziť v rámci kompatibility. Pri podozrení na dohodnutú dopravnú nehodu sa preto odporúča v každom prípade vykonať analýzu kompatibility (zlučiteľnosti) deformácií. Ak sa potvrdí, ako druhý krok možno urobiť preverenie plauzability (vierohodnosti).

Vyprovokovaná dopravná nehoda

Pri vyprovokovanej (vyvolanej, vynútenej) dopravnej nehode dochádza k využitiu alebo dokonca k vyvolaniu chybného počínania inej osoby za účelom vyprovokovania (vynútenia) kolízie. Páchatelia využívajú im známe zvláštnosti v spôsobe dopravy na to, aby si pomocou očakávaných chýb druhej osoby obratne vynútili situáciu, ktorá povedie k vzniku dopravnej nehody. Dbá sa na to, aby dejisko dopravnej nehody vyzeralo vierohodne a umožňovalo jednoznačne vysvetliť zavinenie. Často sa priberá spolujazdec, ktorý potom slúži ako svedok „nehody“. Pri podozrení na poistovací podvod je ťažké odlíšiť vyprovokovanú dopravnú nehodu od dopravnej nehody, ktorú zámerne a vedome spôsobili obaja účastníci. Tu možno ľahko dospieť k mylnému podozreniu, keď patrične známy sériový páchatel nielenže dopravné nehody dohoduje, ale ich aj vyvoláva. Obet sa potom dostáva do podozrenia, že s páchatelom spolupracovala. Často je možné rozhodnúť na základe opísaného priebehu dopravnej nehody. Kým vinník nehody, ktorý kolúzne (so snahou o kamuflovanie skutočnosti) asistoval, berie celú vinu za nehodu na seba, obeť nehody možno priznáť spoluvinu. Ale tvrdí, že poškodený mohol nehode zabrániť, ak by napríklad včas zareagoval, alebo sa jeho vozidlu vyhol. Pri dopravných nehodách, ktoré boli očividne vyprovokované, obeť pravidelne hlásia, že údajný poškodený sa na nich úmyselne „nalepil“, náhle urobil „myšku“, alebo že mohol svoje vozidlo bez problémov zastaviť. Takéto vyjadrenia pri dohodnutých dopravných nehodách od údajného vinníka nepočujeme. Pri vyprovokovaných dopravných nehodách obeť často tvrdia, že rozsah škôd na druhom vozidle mohol byť oveľa menší. Také niečo, samozrejme, nevysloví človek, ktorý pri dohodnutej dopravnej nehode spolupracuje.

Do tejto skupiny treba zaradiť aj úmyselne zapríčinené dopravné nehody jedného vozidla. Pri týchto dopravných nehodách sa vozidlo, ktoré má havarijné poistenie, navedie na prekážku, alebo vyjde z vozovky. Príkladom môže byť zrútenie motocykla v horách,

pri ktorom sa vodič na poslednú chvíľu zachráni zoskočením zo stroja. Ďalším typom dopravnej nehody s vysokým percentom neobjasnených prípadov je samovražda spáchaná s využitím motorového vozidla. Podľa najnovších odhadov predstavuje samovražedné konanie až sedem percent dopravných nehôd. V týchto prípadoch vodič často predtým uzavrie vysokú životnú poisťku na zaopatrnenie pozostalých. V rámci analýzy dopravnej nehody možno zistiť, že chýbajú známky konania vedeného snahou zabrániť vzniku dopravnej nehody – napríklad stopy po brzdení vozidla alebo brzdenie až tesne pred nárazom, hoci dôvod na obranný manéver (reakciu) bol už vo väčšej vzdialenosti pred prekážkou. Pretože pri zvláštnych prípadoch štátne zastupiteľstvo (prokuratúra) spravidla nariaďuje preskúmať, či sa na vozidle nevyskytla technická porucha, túto príčinu možno vylúčiť. V občianskoprávnom spore sú potom dobré vyhliadky na dostatočné preukázanie samovražedného úmyslu.

Využitá dopravná nehoda

Tento variant poisťovacieho podvodu je najrozšírenejší, dopúšťajú sa ho všetky vrstvy obyvateľstva. Tu zlyhávajú i kontrolné zoznamy poisťovní, lebo indicie vzbudzujúce podozrenia na poisťovací podvod sa tu vo veľkej miere nevyskytujú. Pri tejto skupine ide o neúmyselné dopravné nehody, ktoré sa udejú úplne náhodným spôsobom. Poškodený potom využije príležitosť, ktorá sa mu ponúka, aby uplatnil poškodenie, ktoré mal na vozidle už pred nehodou, alebo aby existujúce škody ešte rozšíril. Tu ani nie je príliš zjavné, že by si bol poškodený vedomý nesprávnosti, resp. protiprávnosti svojho konania. Zatajú preličené miesto na vozidle, lebo sa obáva komplikácií pri likvidácii poisťnej udalosti. Škoda sa dodatočne rozšíri, aby človek pri vznesení požiadavky na likvidáciu poisťnej udalosti rozpočtom získal dostatok finančných prostriedkov nielen na uhradenie skutočnej škody. Tu platí, že škody staršieho dáta a následné škody možno v rámci analýzy kompatibility identifikovať a doložiť potrebnými dôkazmi. Pri tomto type dopravných nehôd nemá, pochopiteľne, zmysel spochybňovať hodnovernosť príčin vzniku a priebehu dopravnej nehody. Ale stáva sa, že ak sa spätne zistí, že poškodenie sa zhoduje len sčasti, osoba, ktorá je za škodu zodpovedná, upadne do podozrenia, že sa s poškodeným na vzniku dopravnej nehody dohodla.

Fiktívna dopravná nehoda

Pri tejto skupine sa dopravná nehoda, ktorá bola poisťovni opísaná, nestala. Tieto dopravné nehody sa názorne označujú ako papierové. Majú dve podskupiny.

Manuálne vytvorené poškodenia

Poškodenie motorového vozidla sa naaranžuje pomocou kladiva, kameňa, dreveného trámu alebo prostým okopaním. Vozidlo sa údajne dostalo do jazdnej dráhy inému vozidlu v protismere, narazilo do múra alebo do zvodidiel, alebo zbehlo do priekopy. Ak má človek dostatok skúseností a vie, ako vyzerá skutočné poškodenie vozidla, bez problémov rozpozná pri takomto poškodení manipuláciu. Sú veľké rozdiely medzi deformáciou osobného vozidla, ktoré pozdĺžne zavadilo o múr z lomového kameňa a deformáciou vytvorenou obyčajným kameňom.

Upravený priebeh dopravnej nehody

V druhej podskupine sú dopravné nehody, ktoré sa síce skutočne stali, ale nie tak, ako sa uvádza. V tejto skupine treba menovať predovšetkým prípady „vytlačenia“ vozidla. Vodič havaruje vlastnou vinou bez asistencie iných osôb. Potom zavinenie dopravnej nehody kladie za vinu ďalšiemu účastníkovi, ktorý ju vraj vyvolal, a to buď kontaktom svojho vozidla poškodeným vozidlom alebo úplne bez kontaktu vozidiel. Na to sa väčšinou žiada preložiť miesto dopravnej nehody inde, pretože tam, kde sa skutočne stala, nebola vhodná križovatka, aby bolo možné vysvetliť porušenie pravidla o prednosti v jazde. V zásade možno povedať, že vo všetkých prípadoch „vytlačenia“ vozidla, ku ktorým nebola prizvaná polícia, je od začiatku značné podozrenie, že ide i fiktívnu dopravnú nehodu.

V každom prípade sa tu odporúča urobiť prehliadku miesta nehody čo najskôr, podobne analýzu kompatibility a preverenie plauzability škodovej udalosti.

Ako sa poisťovacím podvodom obohatiť

Právnicki často argumentujú, že pri úmyselnom poškodení neexistuje motív, lebo ku škode už došlo, a teda nie je možné dosiahnuť zisk. To je pravda len vtedy, ak je predmet skutočne zničený a neskôr nahradený iným s rovnakou hodnotou. Všeobecne to však nemožno preniesť na motorové vozidlá. Značný zisk sa totiž dosiahne len tak, že vyúčtovanie sa urobí na základe kalkulácie nákladov na riadnu opravu, ale urobí sa len lacná oprava. Lacná oprava sa navonok nedá jednoducho rozoznať či odlíšiť od riadnej opravy, ktorá má niekoľkonásobne vyššie náklady. Páchatelia žiadajú likvidáciu škody rozpočtom a vozidlo na takýto účel použijú viackrát.

V posledných rokoch sa zvyšuje počet prípadov podvodného účtovania za vozy z požičovne. V čase, keď je poškodené vozidlo nepojazdné, s vozidlom z požičovne sa najazdí neprimerané množstvo kilometrov. Podarilo sa dokázať, že požičovne sa s poškodeným delili o výnos z podvodu.

Príklady

Pri objednanej dopravnej nehode, pri ktorej bolo prenajaté vozidlo, bol silne poškodený zaparkovaný oldtimer. Podľa znaleckého posudku bola škoda 90 000 mariek. Navyše bol vznesený nárok na 25 000 mariek ako náklady na prenajaté vozidlo a 3 000 mariek za znalca. Neskôr vyšlo najavo, že karoséria vozidla už utrpela niekoľko nehôd a poškodené oblasti opakovane prekryvali karosárskym tmelom. Ak by likvidácia prebehla podľa zámerov, čistý zisk by bol vyšie 100 000 mariek.

V ďalšom prípade podvodník kúpil trojročné veľmi poškodené vozidlo BMW a spojzdnal ho. S týmto vozidlom za krátky čas vyprovokoval niekoľko dopravných nehôd, výsledné pohľadávky boli 90 000 mariek. Dopravné nehody boli vyprovokované mimoriadne bezohľadne, bez zreteľa na zranenia a životy náhodných účastníkov.

Podvodnícke autoservisy

V mnohých prípadoch prichádza impulz poskytnúť nesprávne údaje o vzniku poškodenia alebo vyúčtovať opravu poškodenia, ktoré so škodovou udalosťou nesúvisí, priamo od autoservisu. V nich sa vyznajú v možnostiach, aké má poisťovňa pri kontrole a vedľa, ako to chodí v praxi. Sú známe prípady, keď v opravovni urobili cielené kroky na rozšírenie skutočného poškodenia. Motív pre takýto postup je najmä vtedy, keď poškodený po nezavinenej dopravnej nehode postúpi nároky voči poisťovni autoservisu. Ak došlo k rozšíreniu škody v takej situácii, sotva to možno spájať s držiteľom vozidla, pretože ten z toho nemá prospech.

Zaznamenali prípad, keď bol držiteľ vozidla obžalovaný, že po tom, čo zadná časť jeho auta utrpela po kolízii škodu, úmyselne s vozidlom ešte nabehol na pevnú zvislú prekážku, aby poškodenie rozšíril. V trestnom konaní vyšlo najavo, že nárok postúpil autoservisu. Vyšetrením sa zistilo, že majiteľ autoservisu v tomto i v mnohých ďalších prípadoch úmyselne s vozidlom narážal do stĺpa v dielni, aby zväčšil rozsah poškodenia. Až potom si u znalca objednal vypracovanie posudku.

V mnohých autoservisoch je tiež bežné, že v účtovníctve odpisujú priame náklady kalkulované v znaleckom posudku o výške majetkovej ujmy, hoci zvolený spôsob opravy sa značne líši od toho, s ktorým rátal znalecký posudok. Potom sa urobí oprava, ktorá si vyžaduje nižšie náklady. To autoservisu poskytuje veľké možnosti obohatenia. Pri prípadnej kontrole z poisťovne sa uvedie, že šlo len o prehliadnutie v učtárni.

(vr, pk)

Spracované podľa knihy Dipl.-Ing. Michaela Webera
Die Aufklärung des Kfz-Versicherungsbetrugs
Ilustračné snímky archív

Oberhausenský podvodný komplex

Do polovice 80. rokov odborníci na posudzovanie vzniknutých škôd a právnici zastávali názor, že poisťovací podvod je okrajovým javom a nerobí sa organizovane. Po odhalení oberhausenského podvodného komplexu sa ich uvažovanie zmenilo. Koncom roka 1988 sa v priestore Oberhausenu prejavil štatisticky významný rast počtu škodových udalostí. Poisťovne mali podozrenie, že ich na tomto území ohrozuje organizovaná kriminálna činnosť. Poisťovňa HUK sa usilovala spracovať všetky podozrivé prípady spojenými silami, spolupracovala aj s osobitnou policajnou skupinou v Oberhausene. V základnej fáze sa predpokladal rozsah asi 250 trestných činov, podozrivých bolo asi 150 osôb. Do konca roka vzrástol počet podozrivých prípadov na 1 991. Uplatnil sa nárok na náhradu škody pri 497 trestných činoch – okrem veľkých poisťovní, ktoré si uplatňovali nároky samostatne. Celková škoda bola vyšie šesť miliónov mariek, priemerná výška poistného plnenia na jednu škodovú udalosť bola 12 600 mariek. Bolo 900 podozrivých, podiel cudzincov bol osem percent. Prevládali ľudia s vyšším vzdelaním. Profesie boli rôzne – zverolekár, vedúci bankový pracovník, predseda zamestnaneckej rady, miestny politik, sudca z ľudu, pracovníci štátnej správy, obchodníci, remeselníci i poberatelia sociálnych dávok. Organizátormi boli najmä predajcovia vozidiel, prevádzkovatelia autoservisov a požičovní. Ústrednou postavou bol znalec z odboru motorových vozidiel. Okruh páchatelov nepredstavoval prísne organizovanú skupinu. Rozpadal sa na čiastkové zoskupenia okolo hlavných páchatelov, ktoré spravidla pracovali podľa rovnakej schémy. Spolupáchatelia spolupracovali väčšinou len raz. Účastníci dopravnej nehody, ktorých zabezpečili hlavní páchatelia, sa zoznamovali až bezprostredne pred činom a mohli tak bez červenania vyhlásiť, že sa s ďalšími účastníkmi nehody nepoznali. Aby sa ústredný predstaviteľ oberhausenského komplexu nedostal do kontrolných zoznamov a varovných databáz poisťovní, vytvoril systém vlastníkov. Komplex sám obsahoval asi štyri desiatky vozidiel, ktoré boli registrované na mená bezproblémových osôb. Vozidlá im na nejaký čas poskytl, potom si autá vyžiadali naspäť a použili ich na zmanipulované nehody. Niekoľko páchatelov dostalo nepodmienečné tresty odňatia slobody, väčšina musela zaplatiť peňažné tresty. V ďalších rokoch sa ukázalo, že podobné komplexy sa rozmáhajú takmer v každom veľkom a strednom nemeckom meste.

(dto)

Jimmy Helm

Potláčanie podvodov v podnikoch si vyžaduje strategický prístup

Z analýzy 360 skutočných prípadov, ktoré vyšetrovali oddelenia KPMG Forensic v Európe, na Strednom Východe a v južnej Afrike na základe pokynov klientov, vyplynuli viaceré zistenia.

Mnohé z nich podporujú predchádzajúce hypotézy a stanoviská o profile podvodníkov. Zistenia umocňujú najmä nasledujúci profil:

- Podvod páchajú zamestnanci, ktorí sú v organizácii dôveryhodní – 89 percent prípadov zahŕňa podvod zamestnancov na zamestnávateľovi. Vyše 50 percent zamestnancov pracovalo vo firme dlhšie ako šesť rokov.
- Podvodník predstavuje často vyššie postaveného zamestnanca – dve tretiny všetkých primárnych interných páchatelov vo vyšetrovaných prípadoch boli členmi vrcholového manažmentu. Boli zasvätení do veľmi dôverných informácií a v postavení, v ktorom dokázali zrušiť kontrolné mechanizmy alebo ich obísť.
- Podvodník pokračuje v páchaní hospodárskej kriminality, pokiaľ ho nechytia – 91 percent páchatelov vykonalo viacnásobné nepravdivé transakcie, každý tretí páchatel vykonával podvod viac než 50-krát.
- Je sklon pokračovať niekoľko rokov – 67 percent skúmaných podvodov trvalo po odhalení od jedného do päť rokov.
- Podvodníkov odhalili väčšinou oznamovači alebo previerky manažmentu, nie vnútorné kontrolné mechanizmy. Prípady, pri ktorých sa interné kontroly obišli alebo zrušili, signalizujú, že sa nedodržiava alebo obchádza zákon.

Prieskum však zaznamenal niekoľko prekvapení. Medzi ne patrí:

- Interní podvodníci najčastejšie pracovali na finančnom oddelení alebo v odbyte. Prekvapením je, že menej podvádzajúcich zamestnancov pracovalo na nákupnom oddelení.
- Vo väčšine prípadov podvedená firma neoznámila podrobnosti podvodu v organizácii, alebo poskytla verejnosti informáciu o hospodárskych deliktach len selektívne.
- Hospodárska kriminalita zrejme neprevláda len v niektorých podnikateľských sektoroch – skúmané prípady sa vyskytovali naprieč všetkými podnikateľskými oblasťami.
- Rozšírený názor, že hospodárska kriminalita sa vyskytuje len vo veľkých firmách, zistenia prieskumu taktiež spochybňujú – obrat spoločností, ktoré boli podvedené, predstavoval v Európe v polovici prípadov menej ako 50 miliónov eur.
- Chamtivosť a príležitosť boli prítomné v 73 percentách prípadov. Rozširuje sa skresľovanie čísel, aby sa

zakryli straty alebo skryl fakt, že nebol splnený rozpočet či obchodné ciele.

Najčastejším druhom podvodu je odcudzenie peňazí. Straty, ktoré utrpeli spoločnosti, sú veľké: o jeden milión eur viac na podvodníka spôsobil každý druhý podvodník v Európe, takmer každý tretí páchatel v Južnej Afrike a každý štvrtý delikvent v Indii a na Strednom Východe.

Zistenia prieskumu naznačujú, že firmy potrebujú zaujať strategický prístup k riadeniu rizík hospodárskej kriminality. Riadenie týchto rizík sa musí stať súčasťou podnikovej kultúry a musí sa vnímať ako pokračujúci proces. Vedenie by malo zároveň priebežne vyhodnocovať účinnosť svojej stratégie rizík a kontrolných mechanizmov najmä vo svetle trhových trendov alebo regulačného prostredia.

Efektívny prístup má tri primárne ciele - **prevenciu, odhaľovanie a reakciu**. Aby sa stratégia nastavila do správneho pomeru s týmito cieľmi, rozsiahle hodnotenie rizík z hospodárskej kriminality a zneužívania verejných funkcií pomôže manažmentu pochopiť jedinečné podnikateľské riziká, zistiť medzery alebo slabiny v kontrolných mechanizmoch a vypracovať plán na zameranie správnych zdrojov a kontrolných mechanizmov.

Stratégia má zahŕňať:

- dobre zavedený etický kodex, ktorý oboznámi zamestnancov s prijateľnými podnikateľskými normami
- vhodnú hospodársku analýzu (due diligence) zamestnancov a tretích strán (napr. predajcov)
- dôkladne naplánovaný program správ a školení na zvýšenie povedomia zamestnancov o ich povinnostiach proti hospodárskej kriminalite a zneužitiu funkcie
- horúce linky, ktoré umožňujú zamestnancom a tretím stranám nahlásiť možný hospodársky delikt alebo zneužitie funkcie
- plány auditu a monitorovania, vychádzajúce z procesov hodnotenia rizík hospodárskej kriminality
- využívanie preventívnych forenzných nástrojov, ako sú moderné analytické testovanie, počítačové krížové porovnávanie a zisťovanie nenápadných väzieb
- plán reakcie na hospodársky delikt, dokumentujúci reakcie na obvinenia z hospodárskej kriminality alebo zneužívania funkcie.

Jimmy Helm
partner a vedúci forenzného oddelenia KPMG
pre strednú a východnú Európu

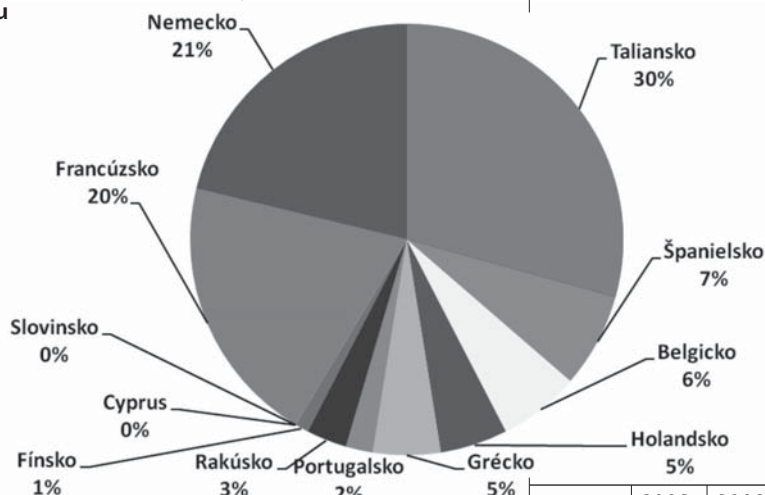
Snímky archív

Európsky dlhopisový trh

Úverový trh v rámci eurozóny v súčasnosti prechádza dôležitými systémovými zmenami. Podstatnú časť tohto trhu predstavujú dnes najmä štátne dlhopisy. Ak vychádzame z predpokladu, že podiel USA na svetovom trhu štátnych úverov a pôžičiek predstavuje 27 percent a podiel Veľkej Británie reprezentuje päť percent, tak eurozóna so svojím 34-percentným podielom na svetovom úverovom trhu spolu s Japonskom (tiež 34 percent) predstavuje podstatnú časť svetového trhu s úvermi a pôžičkami. Z grafu vidieť, že podiel jednotlivých krajín eurozóny na tomto trhu má výrazne diferencovaný charakter.

Podiel jednotlivých krajín eurozóny na úverovom trhu

Zdroj: spracované podľa Sub - Committee on EU for Governments Bonds and Bill Markets

Podstatnú časť trhu obsadili hlavní lídri eurozóny – Nemecko, Francúzsko, Taliansko. Naproti tomu krajiny, s ktorými sa v súčasnosti spájajú najväčšie problémy, ako sú Grécko, Írsko a Portugalsko, predstavujú na celkovom trhu eurozóny v súhrne len sedempercentný podiel. Je pochopiteľné, že budovanie eurovalu dnes nemožno spájať už len s týmito krajinami, ale aj s krajinami, ktoré majú najväčší podiel na úverovom trhu a takisto zápasia s deficitným hospodárením verejných financií. Problémy nástupu dlhovej krízy v Európe je potrebné spájať najmä s veľkými ekonomikami eurozóny a Veľkej Británie, ktorá je súčasťou Európskej únie. Rast zadlženosti v rámci Európy sa dnes spája nielen s rastom emisií korporátnych dlhopisov (bondov), ale predovšetkým s rastom vládnych bondov, ktoré slúžia na pokrytie verejných deficitov v jednotlivých štátoch.

Čo je príčinou súčasného zvyšovania deficitu rozpočtu, resp. rastu vládneho dlhu? V podstate takáto situácia v praxi nastáva vtedy, keď

Božena Chovancová

– zákonodarný orgán odhlasuje väčší objem výdavkov z rozpočtu, než sú zdroje ich krytia; v tomto prípade môže mať štátny dlh aj účelový charakter, napr. pri podpore bytovej výstavby, budovaní dopravnej infraštruktúry, podpore štrukturálnych zmien v ekonomike, podpore vstupu zahraničného kapitálu a podobne. Takéto nástroje sa využívajú najmä v čase rastu ekonomiky, ale aj ako protikrízové opatrenia. Vzhľadom na nástup finančnej krízy je logické, že najmä protikrízové fiškálne stimuly predstavovali v predchádzajúcich rokoch významnú zložku v oblasti výdavkov,

– vzhľadom na pokles ekonomiky sa v porovnaní s očakávanými príjmami znižujú skutočné daňové príjmy. Túto situáciu môžeme sledovať v súčasnosti, keď podnikateľské subjekty znižujú produkciu a príjmy klesajú. Klesá aj spotreba, čo sa v konečnom dôsledku odzrkadlí v poklese príjmov pre štátny rozpočet. V niektorých štátoch sa vlády snažili riešiť problémy aj zvyšovaním príjmových či spotrebných daní. Tieto opatrenia však pôsobia s určitým časovým oneskorením a ak nedochádza k škrtaniu vo výdavkovej časti rozpočtu, deficit rastie.

Tabuľka uvádza veľkosť deficitu vo vzťahu k HDP a výšku vládneho dlhu tiež vo vzťahu k HDP v posledných rokoch a očakávanie v budúcom roku.

	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
BE	-1,03	-5,9	-4,1	-3,7	-4,2	89,6	96,2	96,8	97,0	97,5
DE	0,1	-3,0	-3,3	-2,0	-1,2	66,3	73,5	83,2	82,4	88,1
EE	-2,8	-1,7	0,1	-0,6	-2,4	4,6	7,2	6,6	6,1	6,9
IE	-7,3	-14,3	-32,4	-10,5	-8,8	44,4	65,6	96,2	112,0	117,9
EL	-9,8	-15,4	-10,5	-9,5	-9,3	110,7	127,1	142,6	157,7	166,1
ES	-4,2	-11,1	-9,2	-6,3	-5,3	39,8	53,3	60,1	68,1	71,0
FR	-3,3	-7,5	-7,0	-5,8	-5,3	67,7	71,3	81,7	84,7	86,8
IT	-2,7	-5,4	-4,6	-4,0	-3,2	106,3	116,1	119,0	120,3	119,8
LU	3,0	-0,9	-1,7	-1,0	-1,1	13,6	14,6	18,4	17,2	19,0
NL	0,6	-5,5	-5,4	-3,7	-3,3	58,2	60,8	62,7	63,9	64,0
AT	-0,9	-4,1	-4,6	-3,7	-3,3	63,8	69,6	72,3	73,8	75,4
PT	-3,5	-10,1	-9,1	-5,9	-4,5	71,6	83,0	93,0	101,7	107,4
SI	-1,8	-6,0	-5,6	-5,8	-5,0	29,0	35,2	38,0	42,8	46,0
FI	4,2	-2,6	-2,5	-1,0	-0,7	41,0	43,8	48,4	50,6	52,2
MT	-4,5	-3,7	-3,6	-3,0	-3,0	61,5	67,6	68,0	68,0	67,9
CY	0,9	-6,0	-5,3	-5,1	-4,9	48,3	58,0	60,8	62,3	64,3
SK	-2,1	-8,0	-7,9	-5,1	-4,6	27,8	35,4	41,0	44,8	46,8
BG	1,7	-4,7	-3,2	-2,7	-1,6	13,7	14,6	16,2	18,0	18,6
CZ	-2,7	-5,9	-4,7	-4,4	-4,1	30,0	35,3	38,5	41,3	42,9
DK	3,2	-2,7	-2,7	-4,1	-3,2	34,5	41,8	43,6	45,3	47,1
LV	-4,2	-9,7	-7,7	-4,5	-3,8	19,7	36,7	44,7	48,2	49,4
LT	-3,3	-9,5	-7,1	-5,5	-4,8	15,6	29,5	38,2	40,7	43,6
HU	-3,7	-4,4	-4,2	-1,6	-3,3	72,3	75,4	80,2	75,2	72,7
PL	-3,7	-7,5	-7,9	-5,8	-3,6	47,1	50,9	55,0	55,4	55,1
RO	-5,7	-8,3	-6,4	-4,7	-3,6	13,4	23,9	30,8	33,7	34,8
SE	2,2	-0,7	0,0	0,9	2,0	38,8	42,8	39,8	36,5	33,4
UK	-5,0	-11,4	-11,4	-8,6	-7,0	62,3	74,4	80,2	82,3	83,3

Zdroj: Commission services' Spring 2011 European Economic Forecast

Takmer všetky krajiny vysoko prekračujú požadovanú úroveň maastrichtských kritérií EÚ (trojpercentný deficit a 60-percentný vládny dlh vo vzťahu k HDP). Výnimkou nie sú ani vyspelé krajiny eurozóny. Možno si tiež všimnúť výrazné deficity dnes problémových krajín ako Grécko, Írsko, Portugalsko, ale i vyspelých ekonomík ako Veľká Británia, Španielsko, Francúzsko. Veľkosť vládnych dlhov výrazne ovplyvní aj emisie štátnych bondov v Európe a ukazuje sa, že podstatne väčšie problémy môžu priniesť práve vládne dlhy veľkých krajín Európy.

Štátne dlhopisy v rámci eurozóny

Veľká časť vládnych dlhov, ktoré sa vytvárajú v dôsledku zvýšeného deficitného financovania, sa emituje v podobe štátnych dlhopisov – bondov. Na európskom trhu sa investor môže stretnúť s rôznymi typmi vládnych bondov. Vo Veľkej Británii nesú tieto cenné papiere pomenovanie gilts, emitujú sa väčšinou v národnej mene. V Nemecku sa uvádzajú na trh pod názvom bunds, vo Francúzsku OATs, v Taliansku BTPs a v Španielsku Letras del Tesoro. Veľký objem dlhopisov na európskych trhoch predstavujú dlhopisy s fixným kupónom. Popri nich sa čoraz častejšie objavujú aj iné podoby dlhopisov, ako sú

- európske vládne infláciou indexované dlhopisy (European Government Inflation Indexed Bonds),
- dlhopisy s pohyblivým kupónom (Floating Rate Notes),
- dlhopisy s nulovým kupónom (Zero Coupon Bonds).

Z hľadiska splatnosti sa investor môže stretnúť s rôznymi lehotami splatnosti, a to 1-3 roky¹, 3-5 rokov, 5-7 rokov, 7-10 rokov. Nie sú zriedkavé ani štátne dlhopisy so splatnosťou viac než 10 rokov, ktoré sa označujú ako 10+YR (15-25 rokov)².

Výnosnosť štátnych obligácií

Vládne bondy predstavujú podstatnú zložku portfólií aj finančných inštitúcií, kam patria i poisťovne. Tie ich využívali vo svojich portfóliách ako bezpečnú a stabilizačnú zložku, ktorá má často dlhodobý charakter s vopred kalkulovanými budúcimi peňažnými tokmi. Ak predpokladáme zvýšenú frekvenciu emisií štátnych bondov na trhu Európy, záujem investorov bude smerovať k očakávanej výnosnosti. V posledných rokoch bolo snahou centrálnych bánk stimulovať reálnu ekonomiku i finančné trhy prostredníctvom nízkych úrokových sadzieb. Aj dlhodobé úrokové sadzby v rámci eurozóny mali klesajúcu tendenciu, čo sa prenieslo do výšky kupónov pri nových emisiách a do rastu cien predtým emitovaných obligácií s dlhodobou splatnosťou. Podľa indexu Standard & Poor's Eurozone Government Bond

Poznámky

1 V anglickej terminológii sa najmä krátkodobejšie dlhopisy označujú ako bills, v nemeckej terminológii Schätze, strednodobý charakter, napr. 3-5 rokov sa označuje ako Notes, v nemeckej Bundesobligationen (Bubl) a pod.

2 V Nemecku sa označujú ako BUXL.

3 28.10.2011 zdroj: Standard & Poor's Eurozone Government Bond

4 Vo výnimočných situáciách, ako príklad sa uvádza Argentína, predstavoval haircut až 70 percent hodnoty istiny.

5 Príkladom je Rusko v 90. rokoch (kríza v roku 1998), keď v čase krízy nesplácalo ani úroky. Na základe rokovania v Parížskom klube veriteľov a veľkých bánk získalo odklad na deväť rokov. Vďaka rastu cien ropy po roku 2000 sa Rusku podarilo uhradiť svoje záväzky, vrátane úrokov z omeškania, v skrátenom režime.

priemer kupónov všetkých obchodovaných dlhopisov³ dosahoval výšku len 4,067 percenta a priemerná celková výnosnosť dosahovala len 3,896 percenta. Kým pri dlhopisoch s najkratšou lehotou splatnosti sa kupón pohyboval v priemere okolo 3,707 percenta pri priemernom zhodnotení dlhopisov 3,539 percenta, pri 10- a viacročných dlhopisoch sa kupón pohyboval od 5,007 percenta pri priemernom zhodnotení 4,627 percenta. Ak očistíme tieto výnosy o infláciu, reálna hodnota bude logicky nižšia. Reálna výnosnosť dlhodobých 10-ročných bondov sa tak dostala do záporného výsledku.

Kým ešte v roku 2009 reálna výnosnosť 10-ročných štátnych bondov stúpala a dosiahla až hodnotu plus štyri percentá ročne (prejav deflácie v Európe), od roku 2010 sa začal prejavovať pokles reálnej výnosnosti, spôsobený vplyvom rastúcej inflácie. To je príčinou klesajúceho záujmu investorov o tieto dlhopisy a snahy umiestňovať nové emisie v zahraničí, napr. na japonskom či čínskom trhu.

Riziká na trhu štátnych dlhopisov v rámci Európy

V centre pozornosti investorskej verejnosti v súčasnosti sú klasické úverové riziko a trhové riziká. Rast úverového rizika sa prejavil vzápätí po zverejnení ratingových hodnotení, ktoré znížili ratingové hodnotenie krajín PIGS (Portugalsko, Írsko, Grécko, Španielsko), ale i Taliansku, a zhoršili ratingový výhľad ďalším krajínám, a to aj z eurozóny. Zhoršenie ratingu pre krajinu sa prenáša do rastu spreadu medzi najmenej rizikovými krajinami hodnotenými AAA (triple A) a danou krajinou. Pre vládu krajiny s horším ratingom, ktorá vstupuje s emisiou na trh, to znamená poskytnúť investorom vyšší výnos v podobe kupónu alebo podhodnotiť samotnú emisiu. Už dnes sa začínajú na trhu objavovať grécke a írské emisie dlhopisov, ktorých kupón je nastavený na úroveň 12-16 percent. Z hľadiska investora vstupuje do pozornosti riziko (dokumentuje ho aj súčasná situácia), že emitent – vláda nebude vstave plniť si svoje záväzky a investor o svoju investíciu príde. Podobná situácia bola v 80. rokoch, keď mnohým, najmä rozvojovým krajinám museli veľké svetové banky napokon odpustiť takmer všetky záväzky. Ak pripustíme, že sa niektorý štát eurozóny dostane do defaultu a nebude mať už prostriedky na vyplatenie dlhopisov, dôjde k vyjednávaniu s požiadavkou, aby investori dostali aspoň časť svojej investície – istiny. Takýto proces môžeme označiť za reštrukturalizáciu dlhu – haircut. Môže mať rôzny priebeh, závisí však nielen od politickej vôle vlád, ale i od stavu a možností bánk. Bežne sa stáva, že investori stratia približne 30 percent vlozenej investície (nominálnej hodnoty dlhopisu)⁴.

Reštrukturalizácia dlhu môže mať aj podobu odloženia splátok, vrátane zaplata úrokov⁵ resp. iné kompenzácie. Každá vláda si musí uvedomiť dôsledky tohto procesu, pretože v budúcnosti bude prostredníctvom emisií bondov len ťažko získať úverové zdroje, dôvera sa často buduje aj niekoľko desaťročí.

Mnohí investori a analytici si kladú otázku: sú vládne bondy dnes skutočne benchmarkom kapitálového trhu? Ak vychádzame z predpokladu, že vládne bondy sa v teórii označujú ako cenné papiere s najnižším rizikom (pri konštrukcii modelov sa uvádza dokonca nulové riziko), súčasná situácia ich posúva na vyšší stupeň rizika. Z toho vyplýva aj vyššie riziko pre portfóliových investorov – poisťovne. Poisťovne v prípade dlhodobej držby štátnych bondov a uplatnení stratégie buy and hold majú síce vopred kalkulované finančné toky, ale v tomto období musia počítať s eventúalnym skrátením ich pohľadávok voči emitentom – štátom, tiež s možným oneskorením platieb. Naopak, ak sa budú snažiť predat takéto bondy v priebehu ich splatnosti na trhu, musia kalkulovať so stratou, ktorá vznikne poklesom ceny bondu – kapitálovou stratou.

Ďalším rizikom, ktoré ohrozuje investora na trhu vládnych bondov, je očakávaný rast miery inflácie a s tým spojený rast úrokových sadzieb. Tieto dva faktory najvýznamnejšie ovplyvnia aj súčasný dlhopisový trh Európy. Pri súčasných nízkych úrokových sadzbách by každé ich zvýšenie spôsobilo výrazné zníženie cien dlhopisov, čo môže spôsobiť pokles celkovej výnosnosti. Pri raste inflácie je logické, že dôjde k ďalšiemu poklesu reálnej výnosnosti. V spojitosti s týmito javmi môže nastať aj ďalší problém, ktorý sa spája s nedostatočnou likviditou – kríza likvidity na trhu. Z druhej strany, požiadavky obozretného podnikania najmä finančných inštitúcií, implementácia dokumentov Bazilej III sa budú aj v budúcnosti spájať s požiadavkami investovania najmä do vládnych bondov vyššej kvality.

* * *

Trh vládnych bondov v rámci eurozóny zažíva turbulentné obdobie. Požiadavka prefinancovať deficit rozpočtov vo viacerých krajinách v súčasnej etape finančnej krízy si bude vyžadovať politické, ekonomické i právne kroky, ktoré prispievajú k pozitívnemu riešeniu zložitej situácie. Z hľadiska investorov sa aj v blízkej budúcnosti bude vyžadovať obozretnjší prístup pri investovaní s detailnejšou analýzou subjektov – emitentov.

prof. Ing. Božena Chovancová, PhD.
Katedra bankovníctva a medzinárodných financií
Národohospodárskej fakulty EU v Bratislave

Príspevok/výstup vznikol v rámci riešenia projektu OP VaV s názvom Vytvorenie excelentného pracoviska ekonomického výskumu pre riešenie civilizačných výziev v 21. storočí (ITMS 26240120032). Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ a VEGA č.306 2011-2013, Kapitálový trh a jeho úloha pri podpore reálnej ekonomiky v eurozóne.

Literatúra

1. BLAKE, D.1995. Analýza finančných trhu. Praha: Grada, 1995. 623 s. ISBN 80-7169201-8.
2. BLUEMKE, Andreas. 2009. How to Invest in Structured Products: A Guide for Investors and Asset Managers. New York: John Wiley & Sons, 2009. 384 s. ISBN 0470684879.
3. FABOZZI, Frank J. - Choudhry, MOORAD. 2004. The Handbook of European Structured Financial Products. New York: John Wiley & Sons, 2004. 800 s. ISBN 978-0-471-48415-8.
4. FABOZZI, Frank J. - Kothari, VINOD. 2008. Introduction to securitization. New York: John Wiley & Sons, 2008. 366 s. ISBN 978-0-470-37190-9.
5. Commission services' Spring 2011 European Economic Forecast.
6. Sub - Committe on EU for Governments Bonds and Bill Markets
7. <http://www.ubs.com/4/investch/cmci/strategy-indices.html>
8. Svetová banka: <http://www.worldbank.org/>

Technika pre hasičov, záchranárov a policajtov

Ministerstvo vnútra informovalo, že z osempodpercentného odvodu povinného zmluvného poistenia nakúpilo novú techniku na pomoc hasičom, záchranárom a policajtom. Ministerstvo uviedlo, že v tomto roku to bola suma 23 miliónov eur. Ide o účelovo viazané prostriedky, ktoré ministerstvo vnútra môže zo zákona použiť len na nákup záchranárskej techniky. Z tejto sumy sa kúpilo 55 špeciálnych vozidiel pre hasičov v hodnote 9,5 milióna eur, 101 áut pre dopravnú políciu za 2,5 milióna eur. Sedem miliónov eur sa už začiatkom roka investovalo na zlepšenie informačno-komunikačnej technológie integrovaného záchranárskeho systému. Nakúpili sa vysielacie pre hasičov, policajtov a záchranárov, aby pri výpadku telefónnych sietí nedošlo k ohrozeniu života alebo zdravia občanov. Za zvyšné peniaze ministerstvo plánuje kúpiť techniku pre dopravnú políciu alebo vybaviť koordinačné strediská integrovaného záchranného systému.

Z 9,5 milióna eur určených na hasičskú techniku sa za tri milióny eur kúpilo osem cisternových automobilových striekačiek Iveco Trakker. Slúžia na prepravu troch členov posádky a hasiacich prostriedkov na požiarne zásah vodou alebo penou. Nádrž na vodu má objem 9 000 litrov a nádrže na hasiace peny 800 a 50 litrov. Takmer tri milióny eur stálo 30 cisternových automobilových striekačiek Iveco Magirus. Ministerstvo kúpilo aj 13 vozidiel Land Rover Defender v hodnote milión eur na zásahy v náročných terénoch. Hasiči dostanú štyri nové automobilové otočné rebríky s kombinovaným pohybom v hodnote približne 2,6 milióna eur. Na Slovensku tak máme 10 automobilových otočných rebríkov, ďalšie ministerstvo vnútra ešte dodá. Hasiči vďaka nim budú môcť zachraňovať občanov zo záchranného koša vo výške až 39 metrov – je to približne výška 12-poschodového domu.

(tmv)
Snímky archív

Svätý Florián je už stáročia patrónom hasičov

Nová mobilná hasičská technika

Neutrónová bomba svetovej ekonomiky

Náklady na zníženie daňových únikov amerických občanov ponesie medzinárodný finančný sektor

Globálny finančný svet obchádza nová hrozba – zákon, ktorým chce americká vláda zaviazat zahraničné finančné inštitúcie, aby jej povinne dodávali informácie o možnom daňovom úniku občanov USA. Povinnosť sa má týkať bánk, poisťovní, sporiťelní, investičných a hedgeových fondov. Platiť by mala od leta 2013.

Legislatívnu normu pod skratkou Fatca schválil americký Senát vlni v marci. Doteraz sa o nej príliš nehovorilo, lebo v podstate predstavovala len súhrn princípov. Po poldruhu roku sa však situácia zmenila - americký finančný úrad IRS (Internal Revenue Service) publikoval prvé predstavy, ako by spolupráca americkej daňovej správy a zahraničných finančných inštitúcií mala vyzerat.

A zverejnené plány neponúkajú príliš veľa optimizmu. V zahraničnej tlači sa preto objavil už aj výraz, že ide o neutrónovú bombu svetovej ekonomiky.

Americký štátny rozpočet by podľa predpokladov získal ročne asi 850 miliónov dolárov dodatočných daňových príjmov. Enormné náklady na odhalenie a vymáhanie tejto sumy by plne znášali zahraničné finančné inštitúcie, lebo by náležite museli usporobiť vlastné kontrolné mechanizmy. Švajčiarski odborníci odhadujú, že každý zapojený finančný subjekt by bol kvôli tomu nútený investovať päť až desať miliónov dolárov. Súhrn celosvetových nákladov by tak dosiahol miliardy dolárov, možno až desaťnásobok očakávaného ročného amerického daňového zisku.

Obmedzené možnosti reakcie

Je však možné, že manažéri finančných koncernov napokon ani nebudú mať iné východisko ako spolupracovať. Inštitúciám, ktoré by špehovanie vlastných zákazníkov odmietli a dohodu s Američanmi nepodpísali, IRS totiž hrozí osobitnou tridsať-percentnou daňou z každej operácie uskutočnenej v USA. Samozrejme, pre niektoré inštitúcie by bolo riešením stiahnuť sa z amerického trhu. Pre väčšinu nadnárodných korporácií je však podobné rozhodnutie nemysliteľné, na to je americký trh príliš významný.

IRS požaduje, aby zahraničné finančné ústavy posielali do USA všetky dôležité

a často aj dôverné údaje, ak by vzniklo podozrenie, že ide o amerického daňového poplatníka: meno a priezvisko, daňové číslo USA, stav konta na konci predchádzajúceho roka, dividendy, úroky, tržby z predaja (napríklad akcií)

i trebárs najvyššiu mesačnú bilanciu za posledný rok. Finančné inštitúcie by tiež mali evidovať, či

Budova daňovej správy USA vo vládnej štvrti vo Washingtone

Snímka archív

v prípade iných štátnych príslušníkov nejde o držiteľa americkej prístahovaleckej karty.

Odborníci sa zhodujú, že bankové tajomstvo ako také by prestalo existovať. Ak by proti prezradeniu dôverných údajov stáli predpisy na ochranu osobných údajov, finančné ústavy by si mali vyžiadať „dobrovoľný“ súhlas zákazníka – a ak by ho odmietol, konto jednoducho zrušiť.

Zvážiť výhody a nevýhody

Volker Landwehr zo Zväzu nemeckých poisťovní pre denník Handelsblatt takéto návrhy označil za scestné. Podobnú prax totiž nemecké a európske poisťné právo zakazuje. I on sa preto vyslovuje za ďalšie rokovanie s USA na európskej úrovni, aj vzhľadom na to, že času je ešte relatívne dosť. Zmluvy s IRS by sa mali podpisovať v prvom polroku 2013.

Zverejnená smernica sa vzťahuje aj na poisťovne, pre ktoré majú platiť dva druhy predpisov. Prvý zahŕňa majetkové a úrazové poistenie, kde by bol režim voľnejší. Druhý okruh tvorí životné poistenie, kde by bol dopad zákona Fatca citelný - či už by šlo o výplatu poisťného plnenia v prípade dožitia alebo o výplatu formou pravidelnej renty. Poisťovne teda musia v blízkom čase uskutočniť veľmi dôkladnú analýzu plusov a mínusov prípadného podpisania zmluvy so spomínaným americkým finančným úradom.

Martin Mokran

Nemecká investícia do vietnamského poistovníctva

Najväčšie vietnamské poisťovne
 Neživotné poistenie:
 Bao Viet, PVI, Bao Minh,
 VinaRe, PJICO, BIDV
 Životné poistenie:
 Prudential, Bao Viet,
 Manulife

Objektívnejší audit

Talanx, tretia najväčšia poisťovňa v Nemecku (s minuloročnou bilanciou inkasovaného poistného 3,1 mld. eur), sa netají plánmi na búrlivú expanziu. V budúcom roku mieni vstúpiť na burzu. Výnos z predaja akcií hodlá využiť na financovanie nových nákupov. V tomto kontexte treba vidieť aj jej rozhodnutie vstúpiť na vietnamský poisťovací trh, ktorý by sa mal podľa prognóz v najbližších rokoch radikálne zmeniť. Počet obyvateľov krajiny už prekročil 92 miliónov. Potenciál krajiny je teda z tohto hľadiska mimoriadne lákavý.

Prostredníctvom svojej dcérskej firmy (HDI-Gerling) získal Talanx štvrtinu jednej z najväčších vietnamských poisťovní, holdingu PVI (predtým Petrovietnam Insurance). Na operáciu Nemci vynaložili 65 miliónov eur. PVI má v súčasnosti podiel na trhu asi 24 percent, jeho akcie sú kótované na hanojskej burze. Má 1 370 zamestnancov a súčasne je aj zaisťovňou. Väčšinový balík jej akcií drží ropná a plynárenská spoločnosť Petrovietnam.

Význam zdanlivo jednoduchšej operácie vynikne, ak vezmeme do úvahy, že o spomínaný štvrtinový podiel holdingu PVI súperilo desať záujemcov, medzi nimi britská poisťovňa RSA, francúzsky Scor a niekoľko ázijských poisťovní, napríklad čínska Ping An a japonská Nippon Life.

V týchto prípadoch ide len o plány, vietnamská angažovanosť Talanxu je už skutočnosťou.

Vietnamský trh životného poistenia by v tomto roku mal vzrásť o šesťnásť percent. Zvláštnosťou je, že vo Vietname táto časť poisťovacieho trhu nie je rozdobená ako v iných ázijských krajinách.

(jg)
 Snímka archív

Christian Hinsch

Európska komisia chce výrazne zmeniť spôsob auditov v krajinách EÚ. Medzi návrhmi sa objavila povinná rotácia či spoločné audity viacerých firiem.

Je pravdepodobné, že Komisia navrhne nové obmedzenia pre aktivity firiem v oblasti auditu, a to v snahe znížiť potenciál konfliktu záujmov a zlepšenia dôveryhodnosti sektora, ktorou otriasla kríza. Viaceré spoločností, ktoré mali predtým silné hodnotenia, neboli schopné plniť svoje záväzky.

Cieľom Komisie je aj obmedzenie moci takzvanej Veľkej štvorky, ktorá dominuje svetovému auditu – Deloitte, Ernst&Young, KPMG a PwC. Vo väčšine členských štátov robí Veľká štvorka audit vo výške ako 85 percentách veľkých kótovaných firiem.

Komisia chce audítorom zakázať poskytovanie dodatočných neauditorských služieb klientom. Ide o konflikt záujmov – audítor je zároveň konzultantom klienta.

Najväčším zásahom Komisie proti štvorke bude povinnosť rotácie audítorov. Mala by brániť nadmernej familiárnosti audítora a auditovanej spoločnosti.

Mali by sa zaviesť spoločné audity – povinnosť mať viac ako jednu auditorskú firmu, keď najmenej jedna z nich nebude patriť v najväčšom auditorskom firmám.

Tým sa vytvára cesta postupnému vzniku alternatívnych poskytovateľov auditorských služieb, čo by malo oslabiť dominanciu Veľkej štvorky.

Možno tu očakávať podporu Európskeho parlamentu, a naopak, výhrady Veľkej Británie, kde dve z firiem Veľkej štvorky sídli.

(ea)

O B J E D N Á V K A

Objednávame u vás ks ročného vydania časopisu Poistné rozhľady. V roku 2012 je nezmenená cena za jedno číslo 1,53 eura, za šesť čísel v roku je to 9 eur s DPH.

Ročné predplatné v SR: 9 eur

Ročné predplatné do zahraničia: 24 eur

Názov firmy, resp. meno a priezvisko:

Adresa:

IČO:

IČ DPH:

telefón:

e-mail:

Časopis posielat' na adresu (ak je iná ako fakturačná)

.....

.....

.....

Objednávku prosíme poslať poštou na adresu

Slovenská asociácia poisťovní,

Drieňová 34, P. O. Box 51,

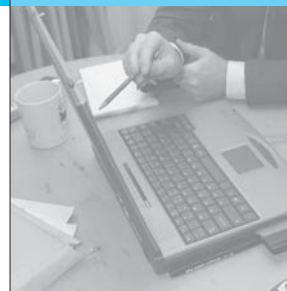
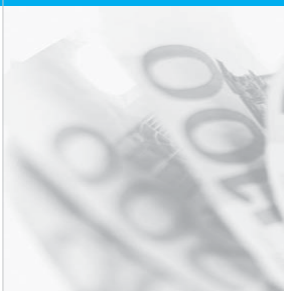
820 09 Bratislava 29

alebo na e-mail ivan.podstupka@slaspo.sk

Vybavuje: Ing. Ivan Podstupka

tel. 421 (0) 2 3210 1845,

421 (0) 908 773 923

Antidiscrimination threatens insurance industry

Interview with Marek Jankovič, President of the Slovak Insurance Association, p.2

We did not succeed in convincing lawmakers that the tax-relief cancellation contrasts with European effort to suppress the effects of ageing population, by private activities combined with state support. After catastrophic flooding some initiatives have arisen, it was suggested that insurance companies should contribute to damage assistance funds. We succeeded in convincing respective authorities that it is really absurd for people, who insure their properties, to contribute to those who do not pay insurance for their belongings. In collaboration, with the Ministry of Education we work on a project to increase financial literacy and with the Ministry of Interior on a crime prevention project. We work with journalists – we provide them financial market updates, background on planned legislation and latest news that happened in European economies. Thanks to Slovak Insurance Association, all important topics are widely covered by mainstream media and detailed articles are published in Poistné rozhľady, our magazine for industry professionals.

The SLASPO as CEA member follows the European insurance trends; we provide comments on law drafts in expert sections and working groups. The anti-discrimination concept, as it is understood by the European Commission, directly threatens the fundamentals of European insurance industry. It will be affected by the European Court of Justice ruling from March 2011, that says a gender could not be a factor at the insurance rate determination from December 2012. Much bigger consequences should have the prohibition of age and health disability consideration, which is on the horizon. It will mean that a young and healthy person will pay the same insurance rate on life insurance as an old and sick one; the insurance premium would also be the same. The consequences are easily imaginable.

In the event that the insured fails to have MTPL insurance policy, the sanctions provided by law are uncertain; in addition, the financial penalties on a wide range of tariff rates are exercised by district offices. In addition, the income from fines is actually received by state (budget), not the Slovak insurers' bureau. In this situation, the price is paid by both insurance companies and insured people. If a system of repression would be at work, especially

when the reckless drivers will face strict fines, everyone will gain and the state as well. It is unfair, that the drivers who perform their duties suffer from those, who do not have MTPL insurance policy or do not pay insurance rates. They cause damage worth five million Euros on claims, annually. The Slovak insurers' bureau suggested legislation on penalizing these drivers; however it had not been accepted yet. At the same time, a larger amount of insurance rate would increase the payment to the Ministry of Interior for safeguarding equipment and the tax revenue from the income of insurance companies. Similar system operates in the Czech Republic that is been in place for a few years by now. This has contributed to dramatic decrease in the number of uninsured drivers.

The character profile of typical perpetrator of economic crime, Jimmy Helm, p.

The analysis of fraudulent behavior is based on 360 cases investigated by KPMG Forensic services departments across the Europe, Middle East and Africa region. KPMG sought to identify patterns among individuals who have committed acts of fraud and compared the value and duration, as well as many other characteristics. The survey resulted in findings as follows:

Frauds in organizations are committed by employees who are considered trustworthy – some 89 percent of people investigated had been employed at the company in question for more than three years, of whom more than half had been employed for longer than six years.

The 'typical' fraudster often holds a senior management position. Often such individuals will be better placed to override controls and may have accumulated a good deal of personal trust. The fact that more than one half of the investigated frauds had run for more than three years before they were detected, suggests that more white-collar fraud may emerge in the future.

The fraudster continues in committing economic crime until being caught – 91 percent of fraudsters committed multiple irregular/occasional transactions; every third offender accomplished fraud more than 50 times.

There is an inclination to continue for a few years – 67 percent of frauds lasted from one to five years before being detected.

The fraudsters were detected mostly by whistleblowers or management check-up, not by internal monitor controls. The cases, where the internal monitor controls were avoided or cancelled, signalize that the law is not observed or is evaded.

Freud a jeho doba

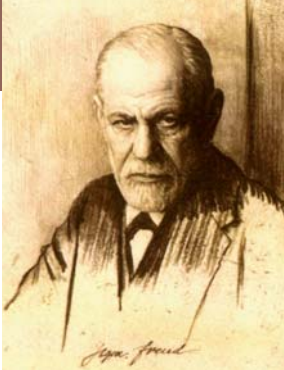
V reprezentačných priestoroch Kooperatívy poisťovne, a. s., VIC na bratislavskom Hlavnom námestí

vystavovali v októbri a novembri vybrané diela rytca Ferdinanda Schmutzera (1870-1928), ktorý na začiatku 20. storočia patril k najvýznamnejším viedenským portrétistom.

Schmutzerove obrazy umožňujú nazrieť do spoločenského, politického a kultúrneho zákulisia Viedne na prelome storočí. Časť výstavy venovali politikom – Freudovým súčasníkom. Schmutzer zobrazoval i cisára Františka Jozefa a starostu Karla Luegera. Druhou tematickou oblasťou boli prelínania a vzájomné vplyvy medzi kultúrou a psychoanalýzou. Výstava zachytila početné tematické súvislosti doby prostredníctvom portrétov spisovateľa Arthura Schnitzlera, skladateľa Richarda Straussa a herca hradného divadla Jozefa Kainza. Ťažiskom tretej časti výstavy boli vedci a myslitelia, medzi inými Albert Einstein.

Kooperatíva pripravila výstavu s Múzeom Sigmunda Freuda vo Viedni a Kabinetom medirytectva Akadémie výtvarných umení vo Viedni.

(pz)

Cena alebo kvalita?

Jednota alebo protirečenie v Európe – to bolo ústredné heslo medzinárodnej konferencie o poisťovníctve, ktoré v októbri usporiadala maďarská asociácia poisťovní MABISZ. Význam podujatia zdôraznila prítomnosť maďarského premiéra Viktora Orbána, ktorý konferenciu oficiálne otvoril. Prezentácie sa zaoberali budúcnosťou maďarského poisťovníctva, spoluprácou poisťovní a polície, dohľadom, retailom. Druhá časť konferencie bola o európskych súvislostiach. Hovorilo sa o penzijných systémoch, vzťahu verejného a súkromného poistenia, zaistení, poistení majetku, možnostiach ohodnocovania online. Na okrúhlym stole o osobitostiach jednotlivých poisťovních trhov vystúpila generálna riaditeľka Slovenskej asociácie poistení JUDr. Jozefína Žáková.

Snímka archív

Vernisáž otvoril predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Kooperatívy poisťovne, a. s., VIC Ing. Juraj Lelkes. Na fotografii s prekladateľkou a tlmočnicou Dr. Ingrid Zelenay.

Námestník generálneho riaditeľa Kooperatívy poisťovne, a. s., VIC a člen predstavenstva pán Kurt Ebner (v prvom rade vpravo) s veľvyslancom Rakúskej republiky na Slovensku Dr. Josefom Markusom Wuketichom. Po jeho pravej ruke riaditeľka Múzea Sigmunda Freuda Inge Scholz-Strasser a vedúca Kabinetu medirytectva Akadémie výtvarných umení vo Viedni Monika Knofler.

Snímky Ing. Michal Rusina a archív

VAŠA KARIÉRA V INSIA

Výhody partnerstva v INSIA

- > partnerstvo v sieti INSIA je založené na zmluve o spolupráci
- > každý partner siete si určuje sám, nakoľko chce byť úspešný, nie sú stanovené minimálne výkony
- > partner siete INSIA má vysoký morálny kredit a dodržiava etické princípy práce poisťovacieho makléra

Čo získam

- > zachovanie súčasných väzieb s poisťovňami a doterajšieho spôsobu obchodovania
- > produkty od **viac ako 100 poisťovní a VIP servis**
- > prístup k **plnému zneniu zmlúv** s poisťovňami vrátane provízií a dodatkov
- > dokonalý **prehľad o Vašich peniazoch** v informačnom systéme Yeti
- > garanciu **vlastníctva kmeňa** a jeho **prevoditeľnosť**
- > **zvýšenie objemu obchodu** vďaka vyššej konkurencieschopnosti a novým produktom
- > pozíciu **TOP makléra**, zázemie a podporu veľkej spoločnosti

Pre viac informácií nás kontaktujte:
E-mail: partner@insia.sk
Mobil: **0905(03) 500 080**

Partnerstvo rovných

www.UspesnyMakler.sk

Poistné rozhlády

